

Stichting Architectuur Instituut Rotterdam

Geadviseerd subsidiebedrag: € 0

Gevraagd subsidiebedrag: € 343.049

Over de instelling

Stichting Architectuur Instituut Rotterdam (hierna: AIR), ontwerp, festivals
ontwerp, beeldende kunst of cross-over, Rotterdam

AIR wil zoveel mogelijk mensen meenemen in de complexiteit van de grote ruimtelijke vraagstukken en deze verbinden aan concrete ontwikkelingen in de maatschappij en de leefomgeving. AIR ziet het als een kerntaak de kwaliteit van goed ontwerp te blijven agenderen, ook als doel op zich. Zij werpt zich daarbij op als intermediair die een 'onderstroom' van ideeën, concepten en experimenten verbindt aan een 'bovenstroom' waarin deze getoond, besproken en benut kunnen worden door een breed publiek. AIR stelt dat architectuur een publieke zaak is voor alle Rotterdammers en als kracht kan worden ingezet om Rotterdam tot een aantrekkelijke, duurzame en rechtvaardige stad te ontwikkelen. AIR heeft naar aanleiding van de Architectuurnota Rotterdam sinds 2018 het betrekken van Rotterdammers bij ruimtelijke vraagstukken in het hart van haar missie geplaatst. Zij gelooft dat ontwerp hét instrument is om het gesprek over de stad en de ruimtelijke opgaven breed te voeren. Hiervoor zoekt AIR steeds andere locaties en presentatievormen, passend bij de inhoud en de doelgroepen. Het principe van 'samen stadmaken' is leidend in haar programmering. Jaarlijks terugkerende activiteiten zijn het Stadmakerscongres en de Rotterdam Architectuur Maand over de toekomst van de stad.

Onderstaand advies betreft de aanvraag van AIR als festival. AIR heeft ook een aanvraag ingediend als ontwikkelingstelling (artikel 3.47 van de regeling).

Subsidieadvies

De aanvraag voldoet niet aan de eisen als bedoeld in artikel 3.45 van de Regeling op het specifiek cultuurbeleid.

De Raad voor Cultuur (hierna: raad) adviseert Stichting Architectuur Instituut Rotterdam geen subsidie toe te kennen.

Vanwege onvoldoende kwaliteit op (een of meerdere van) de eerste drie algemene beoordelingscriteria zijn de laatste twee criteria, conform het beoordelingskader van de raad, niet beoordeeld.

Beoordeling

Artistieke/inhoudelijke kwaliteit van de kernactiviteiten

AIR wil een vitaal architectuurklimaat bevorderen door Rotterdammers bij belangrijke ruimtelijke vraagstukken te betrekken. Hiervoor ontwikkelde zij in de subsidieperiode 2021 - 2024 verschillende activiteiten, van een televisieserie in samenwerking met Rijnmond over de kansen van de energietransitie, een symposium over coöperatief wonen, de cultuureducatieve programmalijn 'Leren in de Metropo(o)lder', tot haar jaarlijkse terugkerende Stadmakerscongres en de Rotterdam Architectuur Maand over de toekomst van de stad.

Ook in de subsidieperiode 2025 - 2028 wil AIR onder de noemer 'Ruimte voor Cultuur - Culturele Ruimte' haar programmering, netwerk en ervaring inzetten om mensen te betrekken bij grote ruimtelijke vraagstukken, en wil zij lokale kennis, energie en ideeën zichtbaar maken. AIR wil deze ideeën bovendien een stem geven in grootschalige ruimtelijke planvorming.

De raad heeft veel waardering voor de inzet en betrokkenheid van AIR bij de stad Rotterdam en haar bewoners. AIR bestaat in haar huidige vorm sinds 2002 en vertegenwoordigt een vaste waarde in architectuurstad Rotterdam. In haar programmering onderscheidt AIR Podium, Werkplaats en Collectie. Het Podium gebruikt AIR om het hele jaar door publieksactiviteiten te organiseren. Hiertoe behoren de Rotterdamse Architectuur Maand, de Rotterdamse Architectuurprijs en het Stadsgesprek; een doorlopende reeks publieke debatten, lezingen en colleges. Het jaarlijkse Stadmakerscongres, een eendaags congres over de toekomst van de stad, behoort tot de Werkplaats. De Collectie betreft de presentatie van een digitale collectie van projecten op het gebied van (Rotterdamse) architectuur.

De Rotterdamse Architectuur Maand wordt jaarlijks, in samenwerking met Rotterdam Festivals en Rotterdam Partners, in juni georganiseerd en brengt de ontwerpsector, het onderwijs, het bedrijfsleven en vele initiatiefnemers bij elkaar. De Rotterdamse Architectuur Maand viert Rotterdam als architectuurstad en heeft 'de toekomst van de stad' als uitgangspunt. Verspreid over circa vijftig locaties in de stad vinden activiteiten als lezingen, tentoonstellingen, rondleidingen en workshops plaats. AIR wil de Rotterdam Architectuur Maand verder ontwikkelen tot een festival van internationale betekenis. De raad vindt dit een mooie ambitie, maar het activiteitenplan is hierover weinig concreet, in het bijzonder waar het de uitwerking van ontwerpgerelateerde vraagstukken betreft.

Een formeel vereiste voor een festival ontwerp, beeldende kunst of cross-over in de Culturele basisinfrastructuur (BIS), is dat de instelling als kernactiviteit de

presentatie van actueel of vernieuwend aanbod in internationale context op het terrein van ontwerp of beeldende kunst, of een combinatie daarvan, heeft. AIR organiseert diverse activiteiten waar het festival Rotterdam Architectuur Maand er één van is. De raad kan niet vaststellen dat het festival de kernactiviteit van AIR is. Ook is hem onduidelijk in hoeverre de verschillende activiteiten in de programmering ondersteunend zijn aan het festival. Daarnaast ziet de raad dat het festival met name van belang is voor de stad Rotterdam. Ondanks de internationale ambities van AIR is de internationale context van de presentaties op ontwerpgebied gering en is het festival slechts in zeer beperkte mate een platform voor internationale uitwisseling tussen vakgenoten. In het activiteitenplan ontbreken op dit punt uitgewerkte plannen.

Maatschappelijke betekenis

De vraagstukken die AIR agendeert zijn maatschappelijk gezien zeer relevant. Zo buigt de instelling zich in de komende periode onder meer over de gevolgen van de klimaatverandering, over de energietransitie en de mobiliteitstransitie. Hiertoe werkt ze samen met een keur aan externe partijen, afkomstig uit het onderwijs, de overheid, het eigen werkveld, cultuurpartners en de media.

AIR presenteert zich als een verbindend lokaal platform tussen een ‘onderstroom’ van ideeën, concepten en experimenten en de ‘bovenstroom’ waarin deze getoond, besproken en benut kunnen worden door een breed publiek. AIR staat zowel dicht bij het architectuurveld als bij het publiek. Ook zijn haar activiteiten van belang voor de ontwerpsector en de bouwsector. Mensen meenemen in de complexiteit van grote ruimtelijke vraagstukken en deze verbinden aan concrete ontwikkelingen in de maatschappij en leefomgeving vindt de raad betekenisvol. Het plan is echter te weinig concreet uitgewerkt, waardoor de raad daaruit niet kan opmaken hoe AIR dat realiseert.

AIR werkt samen met relevante partijen zoals jonge makers, nachtwacht en skaters, en de partners zijn divers: kennisinstellingen, overheid, community, werkveld, cultuurpartners en media. Om jongeren te betrekken bij ruimtelijke opgaven van stad en land heeft AIR het platform ‘Leren in de Metropo(o)lder’ ontwikkeld, waar zij opdrachtgevers en professionals verbindt met jongeren. Deze specifieke jongeren-programmalijn moet op den duur zorgen voor verjonging van het publiek.

AIR is voldoende transparant over de toepassing van de kernwaarden van de Fair Practice Code. Ook de onderbouwing van de inzet hierop is voldoende. Op afspraken over honorering wordt beperkt ingegaan. AIR werkt niet volgens een cao, maar heeft een eigen salarishuis ingericht in lijn met andere collectieve platforms en afspraken. De organisatie gaat in de aanvraag voldoende in op sociale veiligheid op de werkvloer. Die wordt geborgd door een onafhankelijke vertrouwenspersoon.

AIR beschrijft hoe ze de Code Diversiteit & Inclusie toepast voor wat betreft de partners en het programma, maar maakt het onvoldoende aannemelijk dat het beschreven beleid in de praktijk ook uitgevoerd wordt of gaat worden. Diversiteit wordt vooral beschreven in goede intenties, minder in doelstellingen. Wel heeft AIR jonge programmamakers aangetrokken met een diverse culturele achtergrond en een verschillend opleidingsniveau.

Toegankelijkheid

De activiteiten van AIR zijn laagdrempelig en er worden veel mensen mee bereikt. AIR geeft zelf aan dat haar publiek vooral uit mensen bestaat die ontspanning zoeken in combinatie met verdieping van hun relatie met de stad. AIR vraagt voor het grootste deel van de activiteiten geen of een lage toegangsprijs. Op het gebied van het verlagen van drempels voor mensen met een lichamelijke beperking neemt AIR geen structurele maatregelen. Alleen tijdens de Rotterdamse Architectuur Maand vinden er activiteiten plaats voor mensen die slecht ter been waren en voor de neurodiverse doelgroep.

De raad krijgt uit de aanvraag geen beeld over hoe divers het publiek is samengesteld, noch bij de verschillende activiteiten in het algemeen noch bij het festival in het bijzonder. Het publieksbeleid is slechts beperkt gedefinieerd en het is niet duidelijk hoe verdere verbreding wordt nagestreefd. Wel heeft AIR in 2023 op het programma van het Stadmakerscongres een nulmeting laten uitvoeren om de eigen ontwikkelingen op het gebied van Diversiteit & Inclusie te kunnen monitoren.

Bedrijfsmatige gezondheid

Niet beoordeeld gezien de onvoldoende kwaliteit op (een of meerdere van) de eerste drie beoordelingscriteria.

Geografische spreiding

Niet beoordeeld gezien de onvoldoende kwaliteit op (een of meerdere van) de eerste drie beoordelingscriteria.